

SPECIÁLNÍ ANALÝZA

EU Office / Knowledge Centre | Prosinec 2016

Česká republika v číslech aneb konec špatným náladám

Tomáš Kozelský, Tereza Hrtúsová

Úvod

Montovna v srdci Evropy exportně závislá na Německu...tak někdy bývá Česká republika nazývána. Platí toto tvrzení stále?

ČR se může chlubit otevřeností ekonomiky s diverzifikovaným portfoliem jak exportních partnerů, tak komodit, které putují přes její hranice - v rámci regionu Střední Evropy má ČR dokonce nejvyšší podíl high-tech exportů.

O široké škále produktů, které se v ČR vyrábí, svědčí také velmi vysoká ekonomická komplexita – 9. místo na světě dle Economic Complexity Index. Největšími obchodními partnery České republiky jsou Německo, Slovensko, Polsko, Spojené království, Francie a Rakousko. Celkově export do evropských zemí činí 89,6 %.

Dobrou kondici ekonomiky podtrhává také stabilní růst – v roce 2015 se ČR řadila na přední příčky v EU se svým 4,5% růstem HDP. V příštích letech se očekává, že si ČR svou růstovou dráhu udrží – necelá 3 % v letech 2017 a 2018.

Neutěšená situace okolo bankovních sektorů v některých členských státech EU poslední dobou často plní řádky novinových plátků – v současnosti je to Itálie, která se potýká s problémy. ČR však má jeden z nejstabilnějších bankovních sektorů v EU. Úvěrové riziko, které se vyjadřuje podílem tzv. úvěrů v selhání (Non-performing loan ratio – NPL) na celkových úvěrech má posledních 5 let klesající trend - v březnu 2016 dosahovalo úrovně 3 % a ČR se tak řadí mezi státy s nejnižším podílem NPL v EU. Rovněž kapitálová přiměřenost (čím vyšších hodnot dosahuje, tím je vyšší finanční stabilita banky a zvyšuje se pravděpodobnost, že bude schopná dostát svým závazkům) je na vysoké úrovni – v červnu 2016 dosahovala 17,8 %. Banky by tak byly schopny ustát i nepříznivý ekonomický vývoj.

Co tedy stojí za „negativistickou“ náladou Čechů? Kdysi to možná mohla být situace na trhu práce – dnes tomu tak rozhodně není, v září 2016 totiž míra nezaměstnanosti v ČR činila 4 % a Češi tak byli „nejméně nezaměstnaným národem v EU“. Hodinové náklady práce v ČR sice patří k nejnižším v EU ale to neznamená nízkou úroveň kvality pracovních sil - ty jsou naopak konkurenceschopné a vzdělané, a to nejen technicky.

Celkově dobrý obraz ČR dokresluje velmi dobrá úroveň bezpečnosti – Česko je dle Global Peace Indexu 2016 6. nejbezpečnější zemí světa – a nízký počet obyvatel s rizikem chudoby a sociálního vyloučení.

V čem ČR vyniká

1. Stabilita a průmyslová tradice

Evropská komise odhaduje ekonomický růst pro Českou republiku na roky 2017 a 2018 ve výši 2,6 % HDP, respektive 2,7 % HDP, což je o zhruba procentní bod více, než je predikovaný průměr Evropské unie.

Na pozitivní vývoj má vliv zrychlení investic a hlavním tahounem bude domácí poptávka podpořená kladným příspěvkem čistého vývozu. Jeho výše však postupně klesá, jak roste poptávka po dovozu.

Česká republika je malá otevřená proexportně zaměřená ekonomika se silným průmyslovým zázemím. Mezi členskými státy EU se řadí mezi ty nejprůmyslovější. Právě toto zaměření může do budoucna tvořit konkurenční výhodu.

Rozvoj průmyslu se zjednodušeně řečeno dostává do své další fáze – tou je čtvrtá průmyslová revoluce. Právě pojem Průmysl 4.0, který byl představen na veletrhu v Hannoveru v Německu v roce 2011, zásadním způsobem mění pojetí průmyslu, logistiky, obchodu a dalších nedílných součástí hospodářství, potažmo celé společnosti.

A provázanost českého hospodářství s německým může pomoci zůstat v centru dění, kdy se formuje blízká budoucnost výroby – tedy k přechodu od pásové výroby k vysoce sofistikované, kdy dochází k propojení všech inteligentních přístrojů, výrobních linek a výrobků, veškerých produkčních systémů, skladů, logistiky i servisu do jedné inteligentní informační sítě.

V jejím rámci budou chytré přístroje zákazníků, výrobců i dodavatelů navzájem a bez lidské pomoci komunikovat a reagovat na potřeby klientů v reálném čase. Vláda České republiky se tématem taky dlouhodobě zabývá, v polovině roku 2016 schválila Iniciativu Průmysl 4.0, jejímž cílem je udržovat a dále zvyšovat konkurenceschopnost českého hospodářství.

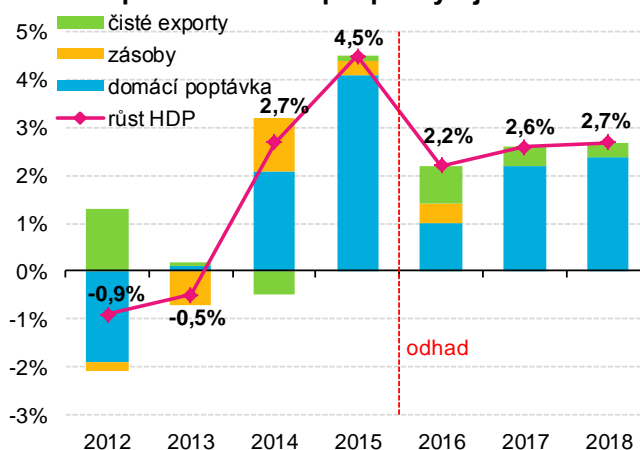
Český průmysl už dávno nelze brát jen jako montovnu – je zde mnoho firem a výrobků s vysokou přidanou hodnotou. To, že Česká republika není závislá jen na jednom výrobku, ale vyrábí se zde v neuvěřitelně široké škále, svědčí i 9. místo na světě v žebříčku ekonomické komplexity ECI.

Velmi dobrých výsledků dosahuje Česká republika i na poli high-tech exportů, kde se řadí na přední místa mezi státy Evropské unie.

2. Vysoká míra otevřenosti ekonomiky

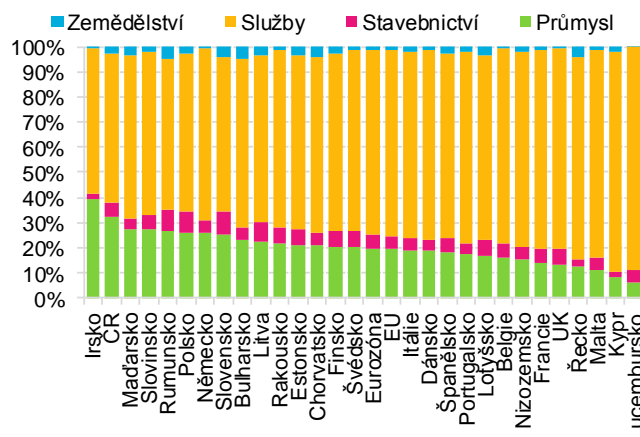
Orientace na evropský trh je dobře patrný na exportním podílu – do Evropy vyváží Česká republika takřka 90 % veškerého exportu (83 % do EU).

Česká republika - HDP a příspěvky k jeho růstu

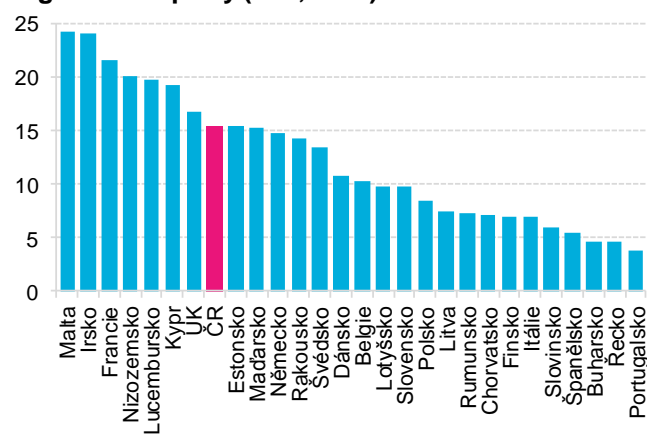
Zdroj: Evropská komise

Sektory národního hospodářství (% HPH; 2015)

Zdroj: Eurostat; Průmysl NACE rev.2 B-E

High-tech exporty (v %, 2015)

Zdroj: Eurostat; (% všech vývozů)

Největšími obchodními partnery České republiky jsou Německo, kam směřuje zhruba třetina všech vývozu, dále Slovensko (9 %), Polsko (6 %), Spojené království (5 %), Francie (5%) a Rakousko (4 %).

Mezi komodity, které jsou nejvíce vyváženy patří automobily (11 %), náhradní díly (8,1 %) a počítače (5,6 %).

3. Stabilní bankovní sektor

O českém bankovním sektoru můžeme prohlásit, že v rámci zemí Evropské unie patří k těm stabilním a ziskovým. Ať už hovoříme o poměru úvěrů ke vkladům, který dlouhodobě dosahuje hodnot okolo 75 %, či o podílu tzv. špatných úvěrů (Non-performing loan ratio, NPL) na celkových úvěrech, kde Česká republika dosahuje nejnižších hodnot v Evropské unii (za „špatné“ banka klasifikuje úvěry tehdy, kdy dlužníci přestanou splácet úvěr či úroky - obecně k tomu dochází, pokud dlužník nesplácí více než 90 dní).

V březnu 2016 činila hodnota NPL 3 % - jedná se o 7. nejnižší úroveň ze zemí EU. Průměrná úroveň NPL za EU dosahovala 5,7 % - pro srovnání uvedme NPL v Kanadě, USA či Japonsku, kde hodnoty dosahují 0,5 %, 1,5 % a 1,6 % (dle World Bank, 2015).

Na vysoké úrovni se pohybují také hodnoty kapitálové přiměřenosti, která čím větších hodnot dosahuje, tím je vyšší finanční stabilita banky a zvyšuje se pravděpodobnost, že bude schopná dostát svým závazkům – v červnu 2016 dosahovala kapitálová přiměřenost 17,81 %.

Dle výsledů zátěžových testů České národní banky byl český bankovní sektor byl schopen ustát i nepříznivý ekonomický vývoj.

4. Země pro život

V neposlední řadě se podíváme, jaké má obyvatelstvo ČR podmínky pro život.

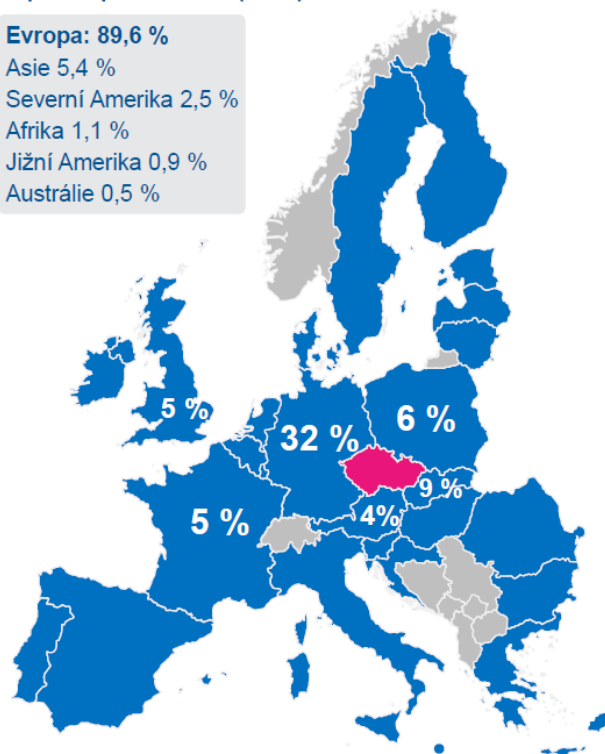
Historicky mohla ke zhoršeným náladám přispívat míra nezaměstnanosti. V současnosti se však ČR může pyšnit tím, že se drží na předních příčkách v rámci EU - v září 2016 míra nezaměstnanosti v ČR činila 4 %, což znamená nejnižší nezaměstnanost v EU.

K nejnižším v EU se ČR řadí také s hodinovými náklady práce, což ovšem neznamená, že by i úroveň pracovních sil byla nízká - naopak, ČR má vzdělané a konkurenceschopné pracovníky.

Lidé se v ČR také mohou cítit bezpečně - dle Global Peace Indexu totiž ČR zaujala 6. místo na světě (4. ze zemí EU). Oproti jiným zemím má ČR také nízký počet obyvatel, kteří jsou ohroženi chudobou - v roce 2015 se dle Eurostatu jednalo o 14 % celkové populace (nejnižší v EU).

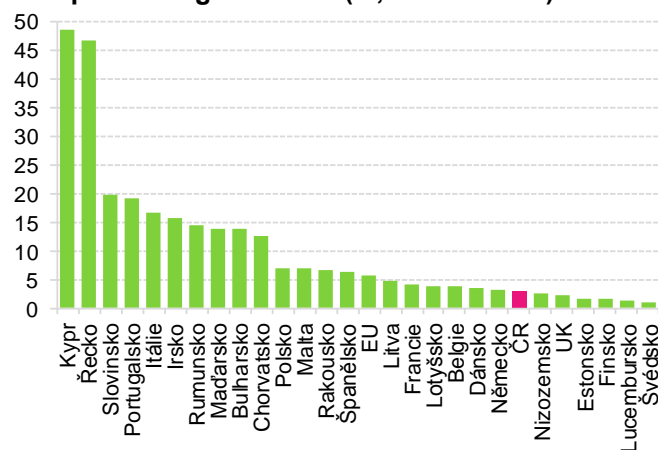
Exportní partneři ČR (2015)

Evropa: 89,6 %
Asie 5,4 %
Severní Amerika 2,5 %
Afrika 1,1 %
Jižní Amerika 0,9 %
Austrálie 0,5 %

Zdroj: ČSÚ

Non-performing loan ratio (% , březen 2016)

Zdroj: European Banking Authority; SK - data nebyla k dispozici

Global Peace Index 2016 v zemích EU

Pořadí	Země	Pořadí	Země
2	Dánsko	24	Slovensko
3	Rakousko	25	Španělsko
5	Portugalsko	26	Chorvatsko
6	ČR	29	Bulharsko
10	Slovensko	31	Rumunsko
11	Finsko	32	Lotyšsko
12	Irsko	36	Estonsko
14	Švédsko	37	Litva
16	Německo	39	Itálie
18	Belgie	46	Francie
19	Maďarsko	47	UK
21	Nizozemsko	71	Kypr
22	Polsko	82	Řecko

Úroveň míry: ■ velmi vysoká ■ vysoká ■ střední

Zdroj: Global Peace Index Report; pozn.: data za Maltu a Lucembursko nebyla k dispozici

Jak to vidí Evropská komise?

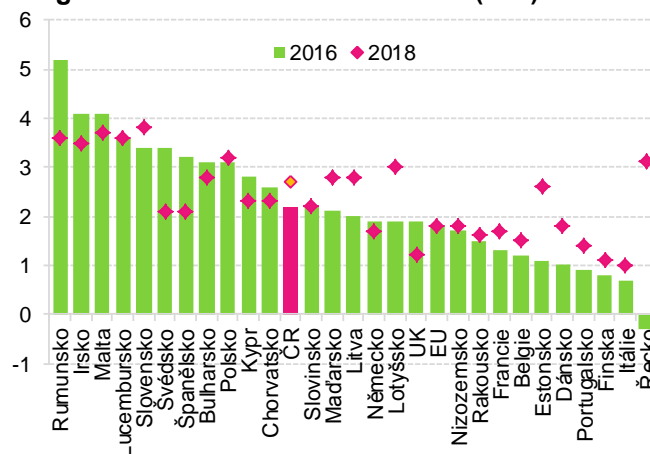
To, že se Česká republika může chlubit stabilním makroekonomickým prostředím a že je momentálně v dobré kondici dokazují nejen čísla, ale i zvyšující se důvěra a spotřeba domácností. Česká ekonomika zažila v roce 2015 jeden z nejvyšších hospodářských růstů v EU. Je nutné dodat, že za tímto úspěchem se skrývalo i dočerpávání evropských peněz z programovacího období 2007-2013.

Důležité je však na tyto úspěchy navázat a držet si i nadále pozitivní vývoj. Více o tom, jak se bude ekonomika Evropské unie, potažmo všech členských států, vyvíjet v dalších letech, napoví podzimní ekonomická prognóza Komise, kterou vydala 9. listopadu. Po půlroční pauze Komise opět představila data za mnoho ekonomických ukazatelů nově i s výhledem na rok 2018.

Výhled se nese v mírně pozitivním duchu, neboť hospodářský růst by měl být kladný ve všech členských státech v letech 2017 a 2018, i když tento růst nebude nijak závratný. Hlavním tahounem hospodářského růstu by měla být soukromá spotřeba. Komise predikuje růst v eurozóně ve výši 1,5 % v roce 2017 a 1,7 % v roce 2018.

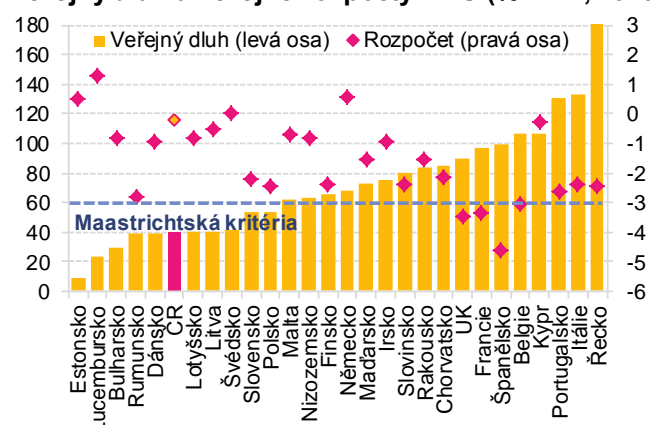
Růst celé EU se nese v podobném duchu, Komise pro rok očekává pro rok 2016 růst ve výši 1,8 % a v následujících dvou letech 1,6, respektive 1,8 % v roce 2018. Tento růst se pozitivně projevuje ve snižování míry nezaměstnanosti, rozpočtového schodku i veřejného dluhu. Ten by měl mezi roky 2016 až 2018 klesnout v EU o 2,7 p.b. na 83,9 % HDP.

Prognóza ekonomického růstu v EU (v %)

Zdroj: Evropská komise; podzimní ekonomická prognóza 2016

Veřejný dluh a veřejné rozpočty v EU (% HDP; 2016)

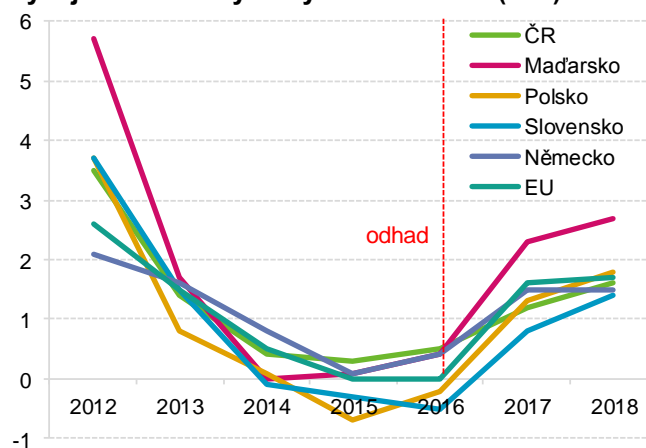
Zdroj: Evropská komise

Nejvyšší snížení veřejného dluhu by mělo mezi těmito roky zaznamenat Řecko a to o více jak 9 p. b. Nutno však poznamenat, že i tak bude Řecko s veřejným dluhem ve výši 172 % HDP v roce 2018 jeden z nejvíce zadlužených států světa.

Unie se pomalu odpoutává od velmi nízké inflace z roku 2015, kdy dosahovala výše 0,0 %. Klesající cena ropy udržovala míru inflace na nízkých hodnotách ještě v první polovině roku 2016, od kdy se začala pomalu navyšovat. I tak ale Komise předpokládá inflaci v eurozóně i v celé EU ve výši 0,3 % za rok 2016. Postupný nárůst cen energií a komodit s nárůstem spotřeby, která bude pozitivně ovlivněna rostoucími mzdami, by měl navýšit inflaci v EU v roce 2017 na 1,6 % a v roce 2018 na 1,7 %. V roce 2017 by tak už u všech členských států měla být míra inflace kladná. I tak však budou rozdíly mezi jednotlivými státy velmi malé. Nejnižší míra inflace by měla být na Kypru ve výši 0,7 % a nejvyšší v Estonsku (2,6 %).

Velmi pozitivně se vyvíjí situace na trhu práce. Míra nezaměstnanosti se v EU dostává na před krizovou úroveň a výše, která je predikovaná na rok 2018 (7,9%), je pro EU opravdu výjimečná.

Vývoj inflace ve vybraných státech EU (v %)

Zdroj: Evropská komise

	CR		EU	
v %, v % HDP	2017	2018	2017	2018
Růst HDP	2,6	2,7	1,6	1,8
Inflace	1,2	1,6	1,6	1,7
Nezaměstnanost	4,1	4,0	8,3	7,9
Schodek rozpočtu	-0,6	-0,7	-1,7	-1,6
Veřejný dluh	39,1	38,5	85,1	83,9

Zdroj: Evropská komise

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE - Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b, 140 00 Praha 4

e-mail: eu_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Tomáš Kozelský

e-mail: tkozelsky@csas.cz

tel.: +420 956 718 013

Tereza Hrtúsová

e-mail: thrtusova@csas.cz

tel.: +420 956 718 012

Radek Novák

e-mail: radeknovak@csas.cz

tel.: +420 956 718 015